

Сумський
державний
університет –
провідний заклад
вищої освіти
України

Січень 2021 р. * Розповсюджується безкоштовно

Спецвипуск
№ 1–2 (411–412)

РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

АНОТОВАНИЙ УЗАГАЛЬНЮВАЛЬНИЙ ЗВІТ

проф. Васильєва А. В.
щодо результатів організаційної діяльності
на посаді ректора Сумського державного університету

Звіт ректора Васильєва А. В. щодо виконання умов контракту з Міністерством освіти і науки України в період із 9 жовтня 2015 року (далі – звітний період) передбачає узагальнювальний аналіз усіх напрямів діяльності Сумського державного університету порівняно з попередніми п'ятирічними періодами та підсумовує результати виконання завдань, визначених у відповідній програмі претендента Васильєва А. В. на посаду ректора університету.

Звіт укладено передусім за статистичними показниками діяльності (за 2019 р. включно) із зазначенням результатів, досягнутих у 2020 році, у значній частині якого діяльність відбувалася в умовах карантину, спричиненого коронавірусом SARS-COV-2, що внеможливає об'єктивне порівняння з попередніми роками за певними показниками. В ілюстраційному матеріалі, що є складовою звіту, надана певна інформація за весь період (із 17.08.2004 р.) діяльності Васильєва А. В. на посаді ректора.

У звітному періоді університет реалізовував концепцію випереджального розвитку, спрямовану на розбудову СУДУ як сучасного науково-навчально-виробничого комплексу європейського типу з розвиненими ознаками соціокультурної інституції. Конкурентоспроможність випускників та успішність університету загалом була реалізованою через пріоритетність наукової й міжнародної, поширення напрямів освітньої діяльності та впровадження інноваційних технологій навчання, зміцнення матеріальної бази, розвиток позанавчальної сфери студентського життя, що разом з удосконаленням фінансово-господарських механізмів забезпечило конкурентоспроможність

і фінансову стабільність університету.

СУДУ ввійшов до категорії високорейтингових університетів країни, набув визнання у світовому науково-освітньому просторі, послідовно реалізує модель мультидисциплінарного інноваційно орієнтованого університету, що передбачає гармонізацію навчальної, дослідницької та активної міжнародної діяльності, генерацію й трансфер знань у бізнес, сектор державних послуг.

• У звітному періоді виш уперше ввійшов:

- у четвірку ЗВО України, зазначених у каталозі найкращих дослідницьких університетів світу від **Шанхайського рейтингу**;
- до Всесвітнього рейтингу дослідницьких університетів світу **World University Ranking від Times Higher Education (THE)** на позиції 501–600 у загальному ранжуванні та 1–2 серед ЗВО України;
- до **рейтингів THE** в галузях: «Бізнес і Економіка» на позиції 401–500 (2-ге місце серед ЗВО України), «Інженерія» на позиції 501–600 (1–2-ге місце серед ЗВО України), «Фізичні науки» на позиції 1001+;

– до рейтингу **SciMago Institutions Ranking** на позиції ТОП-250 університетів Центральної та Східної Європи й рейтингу **THE University Impact**, що оцінює рівень соціально-економічного впливу, на позиції ТОП-300.

• В інших міжнародних рейтингах порівняно з попереднім п'ятирічним періодом СумДУ має такі позиції:

- згідно з рейтингом **QS World University Rankings** входить до топ-групи 701–750 провідних університетів світу, поділяючи 4–5-ту позицію серед українських ЗВО, та класифікований як університет із високою дослідницькою продуктивністю;
- у 2017 р. вперше рейтинг **QS** і в 2020 р. рейтинг **THE** визначили його в топ-групах (ТОП-150 та ТОП-400 відповідно) «молодих» університетів світу, що «стрімко зростають» (за визначенням QS);
- за даними міжнародного рейтингу **Webometrics Ranking of World Universities** посідає третє місце серед ЗВО України (шосте місце в попередньому періоді);
- на високих позиціях у європейському рейтингу **U-Multirank**, що визначив більшість показників навчальної, позанавчальної, міжнародної та інших напрямів діяльності СумДУ такими, що перевищують середньосвітові значення;
- за версією міжнародного екологічного рейтингу **UI GreenMetric** входить до ТОП-500 університетів світу.

Також наш виш посідає лідерські позиції в інших рейтингових вимірюваннях.

• Позиціонування СумДУ у вітчизняному освітньо-науковому просторі:

- за формулою розподілу видатків державного бюджету на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів, є одним із лідерів серед ЗВО України;
- має високі позиції за результатами **консолідованого рейтингу вітчизняних університетів «Osvita.ua»**, входить до трійки університетів України за оцінками якості навчання й трійки кращих класичних університетів України в загальному заліку згідно з рейтингом **«ТОП-200 Україна»**;
- 37,3 % першокурсників прийому 2020 року зазначили, що саме рейтинги й висока якість навчання вплинули на їх рішення щодо вступу до СумДУ (2019 р. – 35,3 %).

1. Удосконалення рівня організаційної роботи через упровадження принципів інноваційного менеджменту

• Функції управління в Сумському державному університеті у звітному періоді здійснювалися способом розвитку засад єдиноначальності й колегіальності, істотного поширення мотиваційної складової менеджменту на рівень співробітників і студентів, мотивації конкурентоспроможності – на рівень кафедр, факультетів, інститутів, університету загалом.

• Функції стратегічного управління сталим розвитком університету здійснювалися на системному рівні відповідно до такого базового документа, як «Концептуальні

засади діяльності Сумського державного університету, стратегія розвитку на 2010–2020 рр., заходи реалізації та прогнози показники», із поширенням проектних, програмно-цілевих технологій через розроблення у звітному періоді стратегічних концептуальних нормативних документів, коротко-, середньо- й довгострокових програм діяльності. Зокрема, уперше були розробленими:

- Стратегічний план розвитку Сумського державного університету на 2020–2026 рр.;
- Стратегія інтернаціоналізації СумДУ на 2018–2025 рр.;
- Перелік показників відповідності міжнародному рівню діяльності університету;
- Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ;
- Кодекс академічної доброчесності;
- Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в університеті;
- Екологічна політика СумДУ;
- Цільова комплексна програма «Організація наукової роботи студентів в органічному поєднанні з навчальним процесом на 2019–2021 рр.»;
- Стратегія розвитку бібліотеки на 2018–2022 рр. та певні інші, що є складовими нормативної бази управління якістю діяльності університету, яка містить більше ніж 500 положень та інших нормативних документів, із яких майже 45 % розроблено, змінено або доповнено у звітному періоді, що забезпечило поглиблення системного менеджменту за всіма напрямками діяльності, децентралізацію певних організаційних технологій, передусім через розподіл повноважень по вертикалі, подальший розвиток госпрозрахункових взаємовідносин через механізм субрахунків, поширення системи матеріального стимулювання.

• Розроблені й упроваджуються основні складові внутрішньоуніверситетської системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, академічної доброчесності:

- створено:
 - Центр забезпечення якості вищої освіти з бюро моніторингу, лабораторією виміру якості та студентською агенцією співдії якості освіти в його структурі;
 - групу сприяння академічній доброчесності;
 - групу моніторингу якості наукових проектів для започаткування підсистеми якості наукової діяльності;
- запроваджено:
 - обов'язкове оцінювання здобувачами вищої освіти якості організації освітньої діяльності під час вивчення навчальної дисципліни після закінчення її викладання;
 - проведення щорічного конкурсу «Кращий викладач очима студентів»;
 - підписання декларації про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу;
 - оприлюднення кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти у відкритому доступі за всіма спеціальностями.
- Розширена та реалізується розгалужена, багатовекторна дієва система морального й матеріального стимулювання якості, результативності діяльності, зокрема способами диференціації оплати праці, заохочення до творчої, ініціативної, ефективної діяльності співробітників усіх

категорій, що створюють конкурентні переваги університету в науковій, науково-методичній, навчальній та позанавчальній, міжнародній діяльності, підготовці науково-педагогічних кадрів тощо.

- Упродовж звітного періоду впроваджені нові або значно поширені механізми щодо:

- преміювання за оприлюднення наукових досліджень у виданнях, що обліковуються базами даних Scopus і Web of Science, зокрема за досягнення показника п'яти публікацій у таких виданнях та кожне підвищення індексу Гірша;
- заохочення діяльності із захисту прав інтелектуальної власності;
- заохочення до грантової діяльності, зокрема преміювання за подання запитів на міжнародні гранти;
- зменшення навчального навантаження завідувачам кафедр та іншим особам – докторам наук залежно від результатів організаційної й науково-навчальної діяльності;
- заохочення докторантів та аспірантів до своєчасного виконання дисертаційних робіт, зокрема способом виплати залишку стипендії в разі дострокового захисту дисертації;
- преміювання співробітників університету, які захистили дисертаційні роботи, а також їх керівників;
- преміювання керівників (консультантів) дисертаційних робіт за досягнення показника п'яти таких робіт, захищених в Україні;
- заохочення кафедр залучати до викладацької роботи іноземних громадян;
- заохочення науково-педагогічних працівників до впровадження в навчальний процес сучасних технологій, зокрема способом поширення проведення конкурсів відповідного тематичного спрямування та інші.

- Продовжено й поширено застосування механізмів стимулювання, започаткованих у попередні періоди, зокрема таких:

- присвоєння почесних звань СумДУ з визначенням щомісячного преміювання та нагородження Почесною грамотою з відповідним матеріальним заохоченням;
- визначення щорічної винагороди педагогічним працівникам за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків;
- преміювання за підсумками діяльності з окремих напрямів і щомісячне преміювання за якісне виконання на постійній основі додаткових до основної посади доручень та робіт, пов'язаних із підвищеною складністю;
- виділення додаткового «преміального» штату структурним підрозділам і преміювання відповідних посадових осіб за високі показники у внутрішньоуніверситетському рейтинговому вимірюванні результатів діяльності;
- використання коштів субрахунків структурних підрозділів за пропозиціями їх керівників на додатковий фонд оплати праці;
- визначення за підсумками календарного року щомісячного преміювання докторів та кандидатів наук за досягнення в науковій роботі, науково-педагогічних кадрів з урахуванням рівня керівництва науковою роботою студентів;

- урахування ефективності підготовки науково-педагогічних кадрів і показників науково-педагогічного потенціалу під час визначення нормативів розрахунку штату ППС кафедр;

- урахування ефективності діяльності спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій;
- заохочення підготовки науково-педагогічних кадрів із кількості іноземних громадян;
- підвищення мотивації розвитку госпдогвірних наукових досліджень завдяки істотному зниженню нормативів накладних витрат, зокрема з урахуванням кількості студентів, залучених до НДР;
- урахування результатів участі студентів у конкурсах наукових робіт та олімпіадах у нормативах розрахунку штату ППС кафедр;
- заохочення керівників студентів за призові місця в конкурсах студентських наукових робіт та олімпіадах із навчальних дисциплін, напрямів підготовки й спеціальностей;
- преміювання за відповідними нормативами за видання підручників, навчальних посібників, монографій;
- стимулювання викладачів до розроблення науково-методичних матеріалів дистанційної форми навчання;
- заохочення кафедр і викладачів до проведення навчального процесу англійською мовою;
- стимулювання роботи з надання додаткових платних послуг, зокрема в системі підвищення кваліфікації;
- призначення стипендій вченої ради та іменних;
- стимулювання економії паливно-енергетичних ресурсів;
- стимулювання заходів з утилізації вторинних ресурсів тощо.

- Для порівняльного самоаналізу, посилення відповідного мотиваційного впливу на рівень діяльності структурних підрозділів щодо досягнення високих показників, надання преференцій лідерам щорічно підбиваються підсумки за Методикою визначення рейтингу інститутів, факультетів та кафедр СумДУ, яку постійно вдосконалюють.

- Продовжено розвиток системи інформаційного менеджменту. Для алгоритмізації процесів управління, поширення документованих процедур, скорочення термінів проходження документів і як технічні завдання щодо їх електронних версій розроблено або значно оновлено більше ніж 460 шаблонів документів (їх загальна кількість становить близько 550 од.). Також упроваджені сервіси «Шаблони документів», «Форми документів», «Делегування частини повноважень ректора іншим посадовим особам», «Посадові інструкції», реєстри документів щодо співпраці з іншими організаціями, поширені технології електронного документообігу.

2. Структурні перетворення

- У 2016 році відбулося приєднання до СумДУ Української академії банківської справи (УАБС) шляхом її реорганізації, що дало істотно потужніші інфраструктурні та кадрові можливості для реалізації освітньо-наукової й соціальної місії університету.

- Об'єднанням юридичних факультетів СумДУ та УАБС створено Інститут права.

- Об'єднанням обліково-фінансового й факультету банківських технологій створено Інститут бізнес-технологій «УАБС».

4 Ректор звітує

• У 2018 році до складу університету шляхом його реорганізації в структурний підрозділ увійшов Сумський державний науково-дослідницький інститут мінеральних добрив та пігментів, що посилило потенційні можливості наукової діяльності університету в її прикладному значенні.

• Для забезпечення відповідності потенційних можливостей підрозділу рівню, обсягу й ефективності виконання завдань, визначених стратегією розвитку університету:

а) реорганізована шляхом припинення факультетська структура Шосткинського та Конотопського інститутів;

б) за стабільної кількості професорсько-викладацького складу зменшена кількість кафедр із 67 (у 2016 р.) до 57 шляхом їх укрупнення; водночас відповідно до нових напрямів освітньої діяльності створені такі кафедри, як:

- громадського здоров'я;
- екстреної медичної допомоги та медицини катастроф;
- історії (2020 р.);
- стоматології;
- фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини.

Кількість малочисельних кафедр (5–6 осіб ПВС) зменшилася з 11 у 2014 р. до 5 у 2020 р.

• Створено:

- університетську клініку;
- Центр спортивної медицини;
- Центр бізнес-комунікацій на базі Конгрес-центру СумДУ;
- студентський клуб «Спортлайн»;
- Центр військово-патріотичного виховання студентської та шкільної молоді;
- Департамент по роботі з персоналом та підготовці науково-педагогічних кадрів;
- ряд підрозділів організації наукової й інших напрямів діяльності.

• Ухвалено рішення щодо об'єднання інститутів Бізнес-технологій «УАБС» та ФЕМ ім. Олега Балацького в ННІ Бізнесу, економіки та менеджменту.

Також певні підрозділи реорганізовані відповідно до завдань поточної діяльності.

• Кількість територіальних центрів дистанційних комунікацій у різних регіонах України збільшено з 35 до 42 (рис. 1), зокрема чотири створено у 2020 р.

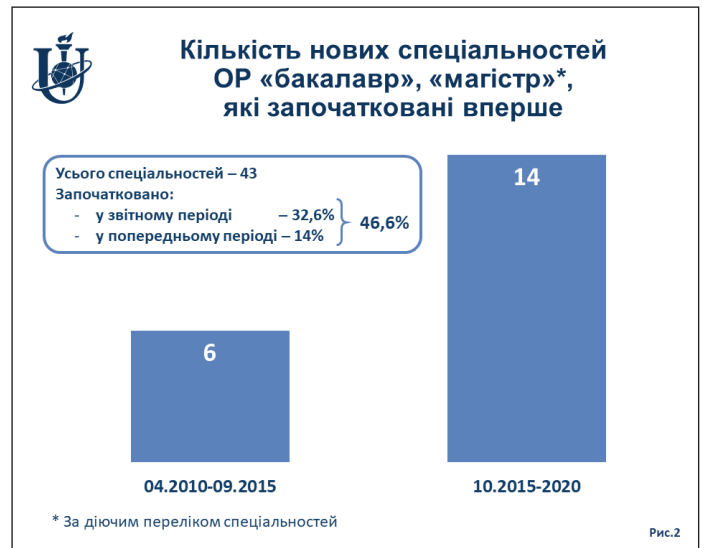

Рис.1

3. Поширення напрямів освітньої діяльності

• Підготовка за освітніми рівнями «бакалавр», «магістр» здійснюється за 43 спеціальностями, із яких за 14 (32,6 %) ліцензія отримана у звітному періоді (рис. 2), зокрема зі спеціальностей:

- біомедична інженерія;
- громадське здоров'я;
- історія та археологія;
- кібербезпека;
- медсестринство;
- менеджмент соціокультурної діяльності;
- міжнародне право;
- педіатрія;
- підприємництво, торгівля та біржова діяльність;
- психологія;
- середня освіта. Фізика;
- соціальна робота;
- хімічні технології та інженерія;
- хімія.

Це найбільший показник (за чинним Переліком спеціальностей після їх відповідного «укрупнення») серед усіх п'ятирічних періодів історії навчального закладу, що є свідченням реалізації політики мультидисциплінарності.

• За п'ятьма спеціальностями, відкритими в попередніх періодах, освітній рівень підвищено до магістра.

• Відкрита підготовка за заочною формою навчання за спеціальностями:

- інформаційно-комунікативні технології;
- психологія;
- соціальна робота;
- фізична культура та спорт.

Загалом кількість спеціальностей заочної форми збільшена до 19 в бакалавратурі й до 22 у магістратурі (+1 у 2020 р.), за дистанційною формою кількість спеціальностей у бакалавратурі збільшено до 15, у магістратурі – до 13 (+1 у 2020 р.).

• Із 24 спеціальностей PhD п'ять (22 %) відкрито у звітному періоді. Також відкрито три спеціальності (із 16) у докторантурі.

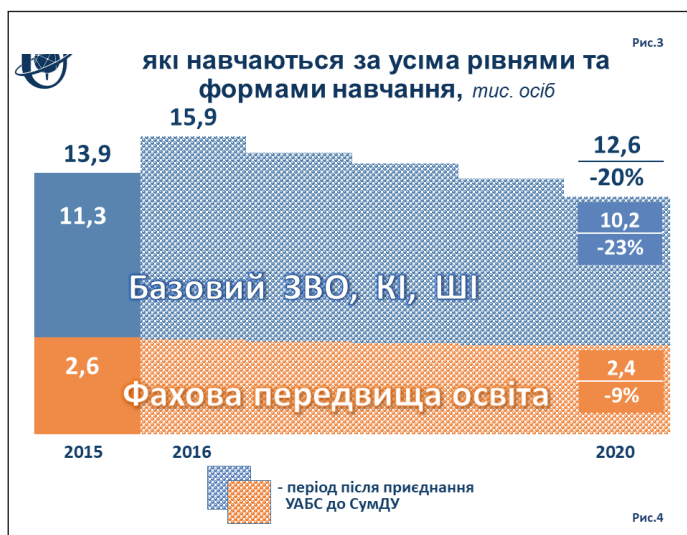
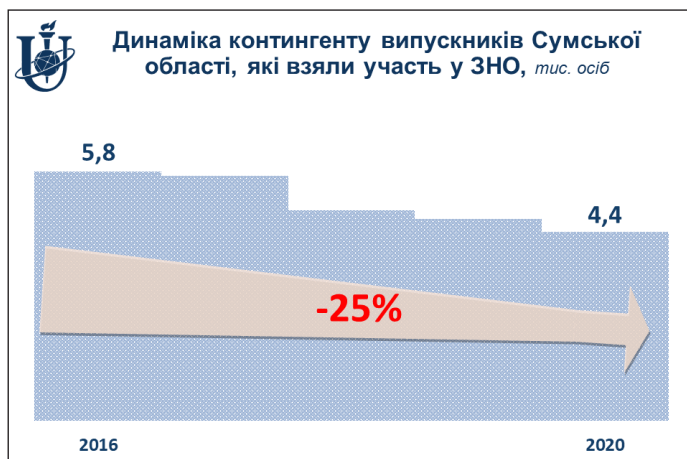
• За трьома спеціальностями отримано право на підготовку молодших фахових бакалаврів, а також за п'ятьма (зокрема, однією у 2020 р.) спеціальностями вперше – молодших бакалаврів.

- Відкрито три спеціальності професійного рівня підготовки (робочі професії).

4. Формування контингенту осіб, які навчаються

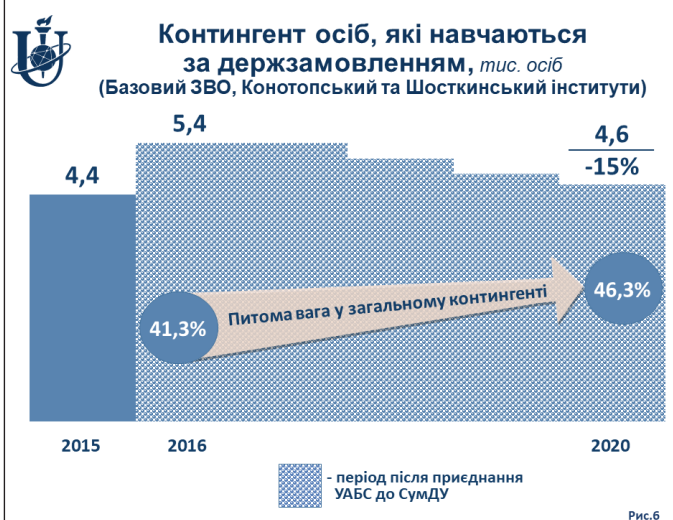
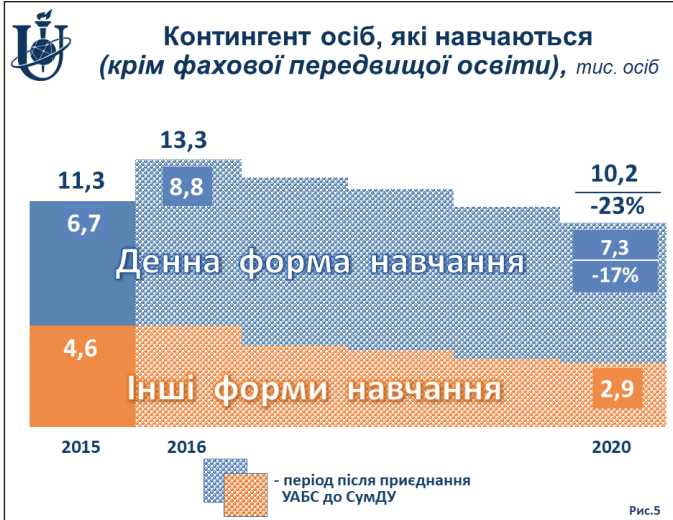
Контингент осіб, які навчаються (учнів спеціальностей рівня робочих професій, студентів, інтернів, клінічних ординаторів, аспірантів, докторантів) формується в умовах як від'ємних демографічних тенденцій, так і посилення заходів держави щодо покращання якісних характеристик контингенту вступників, серед яких: підвищення порогу граничних балів ЗНО для прийому на 1-й курс на базі ПЗСО, упровадження технологій ЗНО для вступу на основі освітнього рівня «молодший фаховий бакалавр» і вступу до магістратури.

- За загального зменшення на 25 % (порівняно з 2015 роком, у якому відбулося приєднання УАБС до СумДУ) кількості випускників ЗОШ Сумської області, що брали участь у ЗНО у 2020 році (рис. 3), показники загального контингенту осіб, які навчаються, за всіма рівнями й формами навчання (рис. 4) знизилися на 20 %. Водночас

контингент денної форми навчання (рис. 5) та контингент осіб, які навчаються в закладах фахової передвищої освіти, має менше зменшення. Крім того, питома вага контингенту осіб, які навчаються на умовах державного замовлення, за його загального зменшення (рис. 6) дещо збільшилася (до 46,3 %) порівняно з 2016 роком (41,3 %).

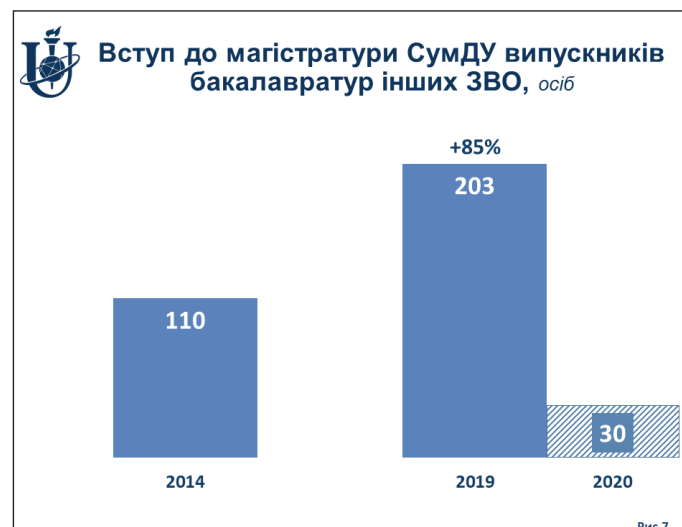
Позитивним також є те, що кількість осіб, які вступили на перший курс на базі ПЗСО, у 2020 р. більша, ніж

у 2019 р., за денною формою на 16 %, а за заочною й дистанційною – на 22 %.

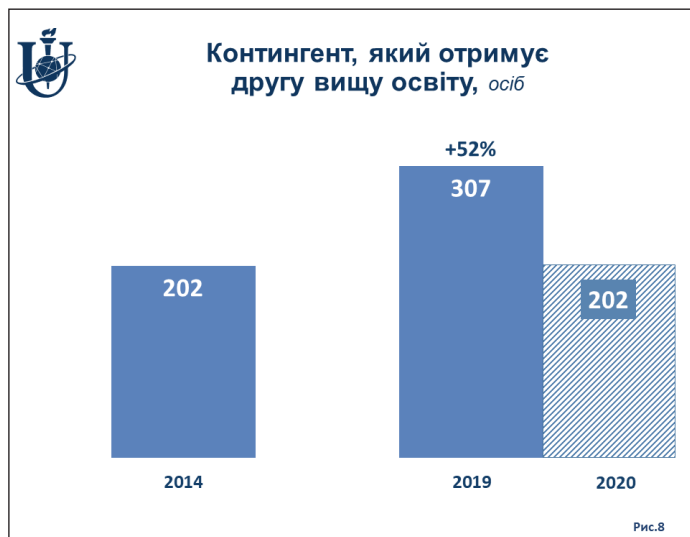
Портал «DOU.UA» за результатами вступної кампанії визначив СумДУ на сьомій позиції серед 82 ЗВО України, що отримали не менше ніж 200 заяв вступників на ІТ-спеціальності.

- Університет є одним із лідерів (1–2-ге місце) за загальноуніверситетськими показниками рейтингового розподілу місць держзамовлення в магістратуру. У 2019 р. на 85 % порівняно з 2014 р. (рис. 7) збільшився контингент випускників бакалавратур інших ЗВО, які вступають до

магістратури СумДУ. Водночас у 2020 р. внаслідок карантинних заходів – істотне зменшення. На жаль, низькими залишаються загальні показники формування контингенту магістратури (-45 % за денною формою порівняно з 2019 р. і -22 % за заочною й дистанційною формами), високі показники кількості випускників бакалавратури СумДУ, які не продовжили навчання в магістратурі.

- У 2019 р. на 52 % порівняно з 2014 р. збільшився контингент осіб, які здобувають в університеті другу вищу освіту (рис. 8); у 2020 р. цей показник відповідав рівню 2014 р.

- Контингент студентів денної форми навчання, які навчаються одночасно за заочною формою на програмах паралельної освіти, у 2020 р. становив 83 особи (у 2015 р. – 0), але має тенденцію до зменшення.

- Контингент усіх категорій осіб із кількості іноземців, які навчаються, збільшився у 2019 р. на 24 %, у 2020 р. – на 6,6 % порівняно з 2019 р. (рис. 9), тобто становить близько 1860 осіб, зокрема з країн ОЕСР – 6,7 %. Водночас прийнято на 14,7 % менше іноземців, ніж у 2019 р.

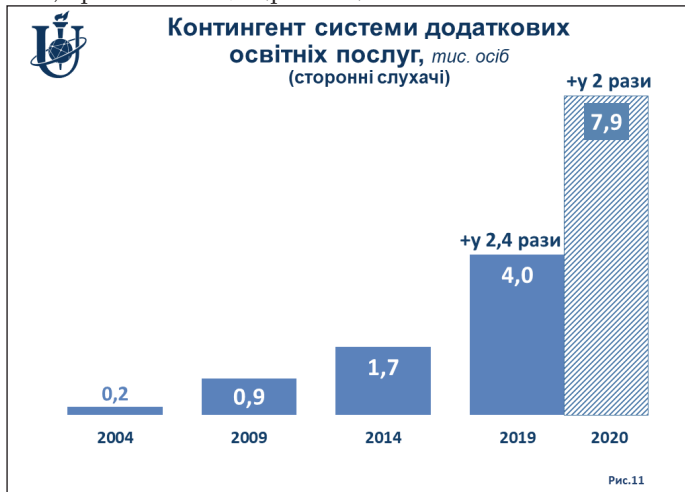
- Здійснено перехід на чотирирічні структуровані навчальні плани аспірантури, контингент якої станом на 2020 р. зріс до 555 осіб (+31 %, рис. 10). Контингент докторантури у 2020 р. становив 24 особи, що на 73 % більше, ніж у 2014 р., та у 2,2 рази – ніж у 2010 р. (за період із 2010 р. кількість аспірантів в Україні скороти-

лася на 19,5 %, докторантів – на 24,2 %). За обсягом держзамовлення в аспірантуру університет на третій позиції серед ЗВО України.

- Контингент слухачів за програмою підготовки офіцерів запасу становить більше ніж 1000 осіб і є найбільшим серед ЗВО України. На кафедрі військової підготовки навчаються студенти з 14 ЗВО шести областей України (2015 р. – чотирьох областей). У 2020 р. порівняно з 2019 р. прийом збільшено на 36 %.

- Кількість сторонніх осіб, які є слухачами системи додаткових освітніх послуг, порівняно з 2014 р. збільшилася у 2,4 рази і у 2019 р. становила близько 4,0 тис. осіб, а у 2020 р. – близько 7,9 тис. осіб (рис. 11). Кількість навчальних центрів і кафедр, на яких ці послуги надають, зросла на 76 % (рис. 12).

5. Кадрове забезпечення

• Кадровий потенціал та динаміка його зростання характеризуються такими даними.

Табл. 1

	2004 р.	2009 р.	2014 р.	2019 р.	2020 р.
Усього штатних співробітників, зокрема	2263	2589	2760	3178	3043
○ штатних науково-педагогічних працівників	535	694	753	902	854
Δ із них:					
– докторів наук	35/6,5 %	54/7,8 %	82/10,8 %	128/14,2 %	132/15,5 %
– кандидатів наук	266/49,7 %	421/60,7 %	534/71 %	648/71,9 %	612/71,7 %
○ штатних співробітників НДЧ	*	*	77	115	127
Δ із них штатних наукових працівників	*	*	*	46	42
зокрема:					
– докторів наук	*	*	*	4	4
– кандидатів наук	*	*	8	20	16
○ Іноземних громадян із кількості науково-педагогічних і наукових працівників	*	*	32	45	58
– із них із роботою, довшою за три місяці	*	*	14	28	32
○ керівників щонайменше п'яти дисертацій, захищених в Україні	*	*	*	43	45
○ співробітників, які мають не менше ніж п'ять публікацій у виданнях, що обліковуються БД Scopus або WoS	*	*	*	289/30,5 %	307/34,9 %
○ співробітників, які мають індекс Гірша за БД Scopus або WoS	*	*	*	430/45 %	494/56,1 %
за середнього індексу Гірша всіх НПП та наукових працівників за БД Scopus або WoS	*	*	*	1,5	2,0
○ які проводять заняття англійською мовою	*	*	*	340/38 %	263/23,7 %
○ які мають сертифікат рівня В2 (без кафедр викладання іноземних мов)	*	*	*	256/30,6 %	311/39,4 %

*показник статистично не визначався

• До шести збільшена кількість спецрад із захисту дисертацій (відкрита спецрада на базі інституту права) і кількість спеціальностей у них (рис. 13): +5 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук та +1 – кандидата наук.

• За звітний період на 76 % (рис. 14) зросла кількість захистів на здобуття наукового ступеня доктора наук; унаслідок відсутності випуску денної аспірантури у 2019 році через перехід із трирічного на чотирирічний план навчання дещо зменшилася (рис. 15) кількість захистів на здобуття наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії).

• Із 2019 року запроваджено проведення щорічного конкурсу «Кращий науково-педагогічний працівник».

Захист дисертацій наукового ступеня доктор наук співробітниками та докторантами СумДУ, осіб

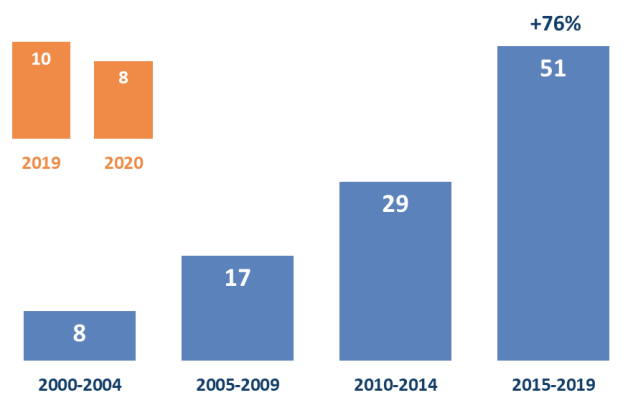
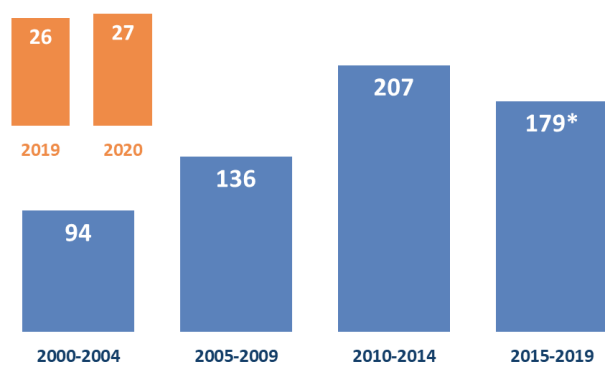

Рис.14

Захист дисертацій наукового ступеня доктор філософії (кандидат наук) співробітниками та аспірантами СумДУ, осіб

• 2019 - відсутність випуску аспірантури у зв'язку з переходом на 4-х річні інтегровані навчальні плани

Рис.15

6. Наукова діяльність

Наукова діяльність як пріоритетний напрям характеризується істотним розвитком та успішністю за основними показниками.

• Науковцями університету отримана Державна премія 2017 р. в галузі науки і техніки та премія Кабінету Міністрів України (2019 р). за розроблення й упровадження інноваційних технологій.

• Загальний річний обсяг наукових досліджень, виконаних у 2019 р., перевищив 46 млн грн (рис. 16), що в

Загальний обсяг виконаних НДР та наукових грантів, млн грн

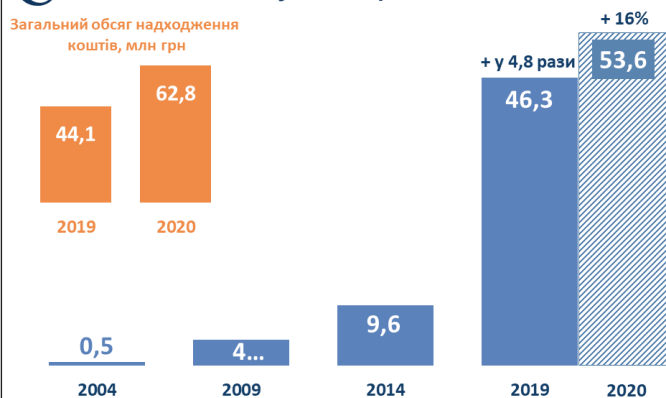
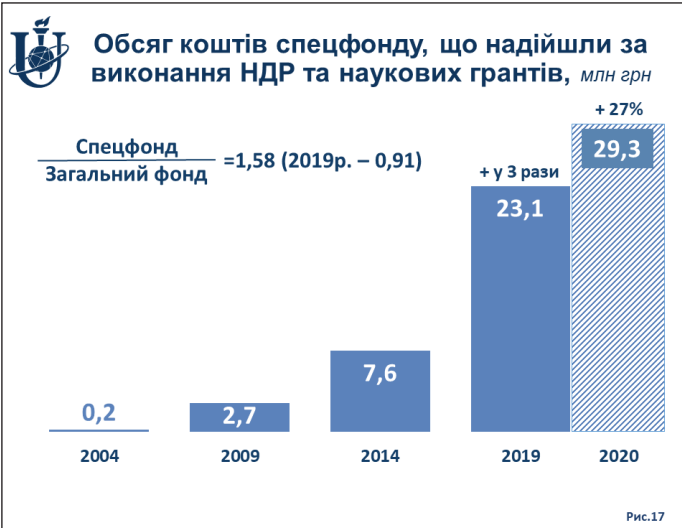

Рис.16

4,8 раза більше за показник 2014 року. У 2020 р. укладено контракт обсягом 2 млн дол. США на замовлення НДІ електронних технологій (КНР). У 2020 р. обсяг виконаних наукових досліджень і грантів становив 53,6 млн грн (+16 % до 2019 р.).

• Обсяги фінансування НДР коштами спецфонду за п'ять років зросли втричі (рис. 17), а у 2020 р. – ще на 27 %. Співвідношення коштів спецфонду до коштів загального фонду у 2020 р. дорівнює 1,58 (2019 р. = 0,91).

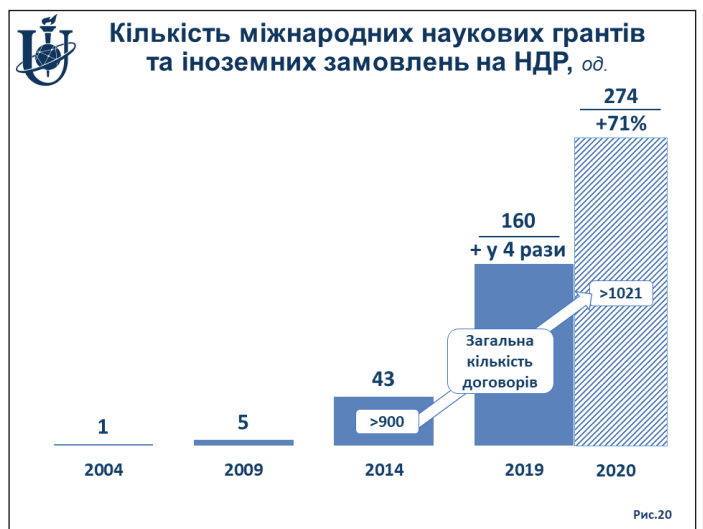
• Обсяги фінансування НДР коштами загального фонду держбюджету зросли в 11 разів (рис. 18). За рівнем конкурсного фінансування НДР коштами загального фонду університет є одним із лідерів серед ЗВО України, за кількістю проектів-переможців конкурсу молодих учених – п'ять років поспіль на першому місці.

• Уперше в історії університету отримано грант HORIZON 2020. Загальні обсяги фінансування наукових грантових проектів мають позитивну динаміку (рис. 19) – зростання за п'ятиріччя у 2,8 раза, +35 % у 2020 р. до 2019 р.

• Кількість кафедр, на яких у 2019 р. виконували наукову тематику, що фінансується, становила 91 % від їх загальної кількості (2014 р. – 77 %; 2020 р. – 93 %).

• Загальна кількість господарчих договорів і грантів на наукові дослідження (рис. 20) у 2019 р. перевищила 1000 (зростання вдвічі); водночас кількість замовлень від іноземних партнерів збільшилася до 256 (зростання в 6,0 разів).

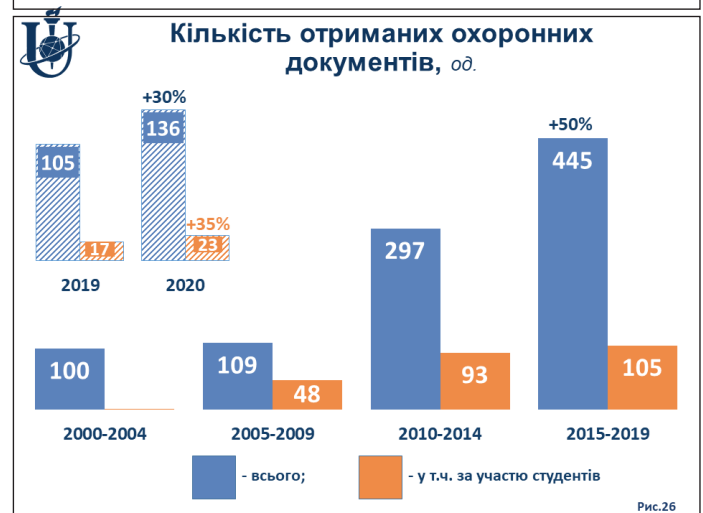
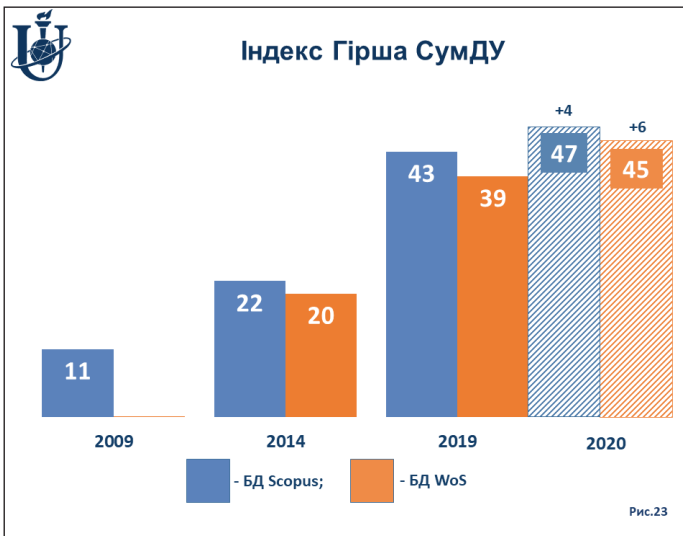
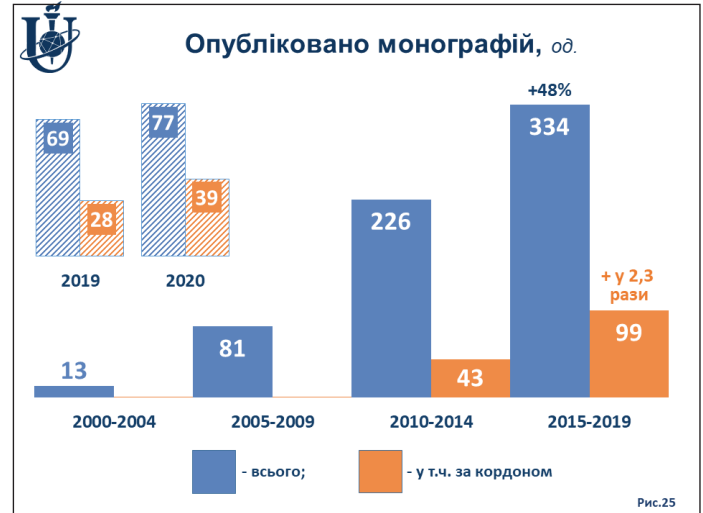
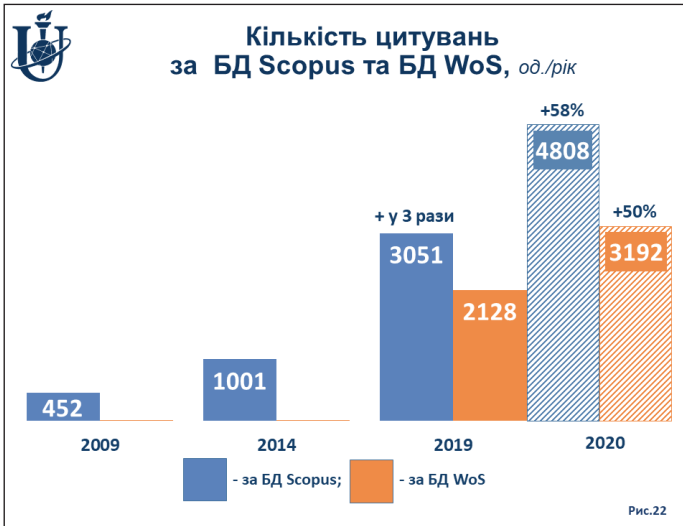

• Істотно (рис. 21) збільшилася щорічна кількість публікацій у виданнях, що обліковуються базами даних Scopus та Web of Science.

• Більше ніж утричі за п'ять років зросла щорічна кількість цитувань праць, опублікованих у виданнях, що обліковуються БД Scopus (рис. 22). Станом на 31.12.2020 р. індекс Гірша університету збільшився (рис. 23) за БД Scopus із 22 до 47, а за БД WoS – із 20 до 45.

Кількість власних видань університету, що індексуються цими базами, зросла з 1 до 3 (рис. 24).

• Загалом за результатами наукової діяльності за попередній визначений період маємо позитивні очікування щодо результатів атестації наукових напрямів за галузями.

7. Науково-навчальна активність студентства

• У 2015 р. створено Наукове товариство студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих учених СумДУ (НТСА).

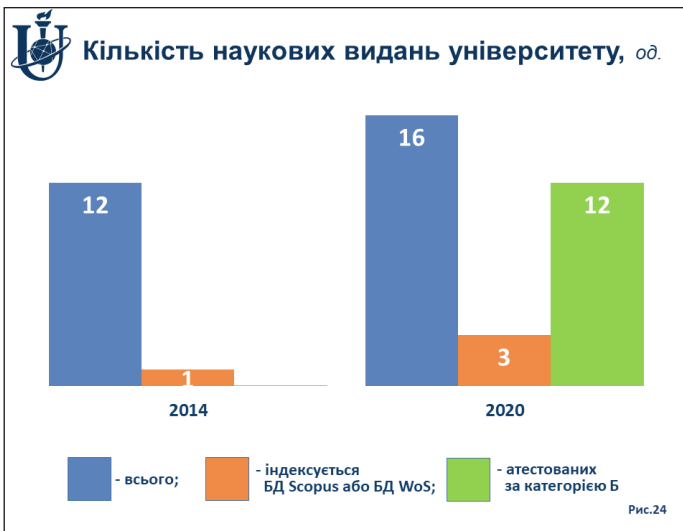
• Затверджена цільова комплексна програма «Організація наукової роботи студентів в органічному поєднанні з навчальним процесом» на 2019–2021 рр.

• Упроваджено механізм фінансової підтримки діяльності НТСА, зокрема через системне надання грантів НТСА.

• За кількістю призових місць у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт університет багато років не поступається першим місцем серед ЗВО України (рис. 27) та щорічно підтверджує високі місця (3–4-ге) у студентських олімпіадах із навчальних дисциплін і спеціальностей.

• Щорічно зростає (рис. 28) показник публікації наукових статей (+53 % 2019 р. до 2014 р.) та отримання документів щодо інтелектуальної власності (рис. 29) за участю студентів.

• Щорічно збільшується кількість студентів, залучених до виконання НДР на умовах оплати праці (рис. 29; у 2019 р. та у 2020 р. збільшення у 2,5 рази до 2014 р.). Загалом кількість студентів, які мали тимчасове працев-

• У звітному періоді майже на 50 % більше видано монографій (рис. 25). Водночас 30 % із них опубліковані за кордоном (зростання до попереднього періоду у 2,3 рази).

• У звітному періоді вперше продано ліцензії на НОУ-ХАУ. На 50 % за п'ять років та ще на 30 % у 2020 р. до 2019 р. збільшена кількість отриманих охоронних документів на право інтелектуальної власності (рис. 26).

Водночас стан цієї діяльності, зокрема щодо реалізації прав інтелектуальної власності в інтелектуальному бізнесі, не є успішним.

лаштування в університеті (рис. 30) у 2019 році, – 412 осіб (зростання до 2018 р. становить 66 %).

- Почато роботу стартап-школи. З'явилися перші приклади стартапів як студентських НДР. Маємо відзнаки призерів Всеукраїнських конкурсів і фестивалів стартапів.

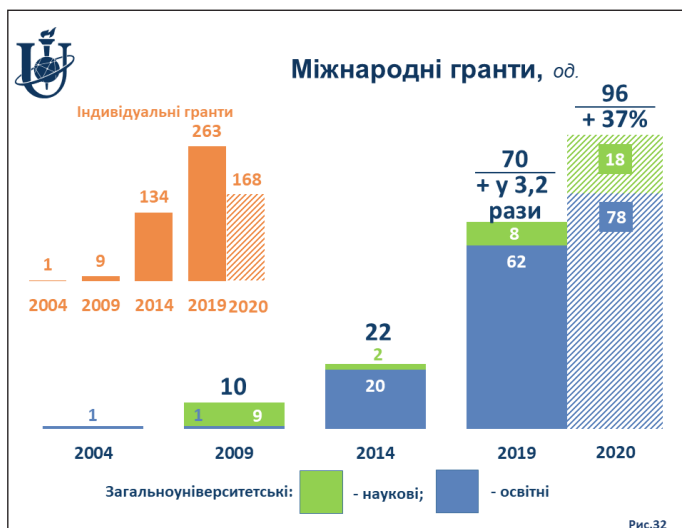
- Водночас організація наукової роботи студентів зі значно ширшим їх охопленням цієї діяльністю потребує посилення системно-мотиваційного менеджменту, зокрема щодо активізації відповідної діяльності професорсько-викладацького складу.

8. Міжнародна діяльність. Академічна мобільність

- Із 16 до 22 у 2019 р. (2020 р. – 25) збільшилася кількість авторитетних міжнародних організацій із членством у них університету. Кількість іноземних партнерів зростає (рис. 31) у 2019 р. до 274 (+93 % до 2014 р.) та до 284 (55 країн) у 2020 р., із яких 42 є в Шанхайському рейтингу. Співпрацю з підвищеною активністю реалізовували зі 180 партнерами.

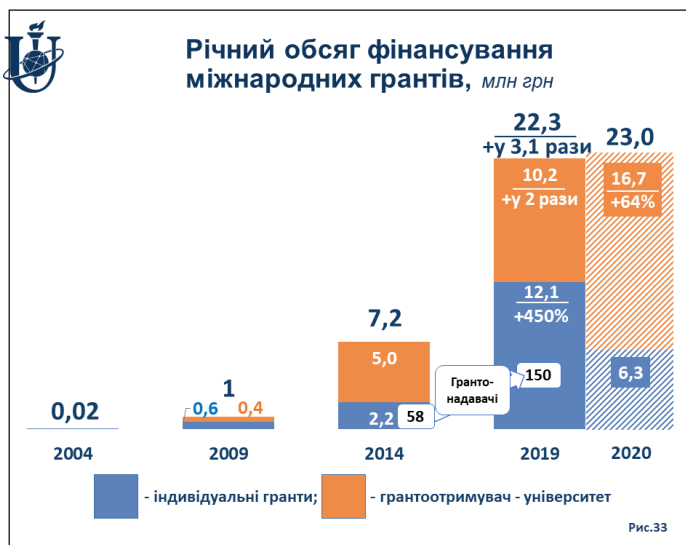

- Загальна кількість загальноуніверситетських міжнародних грантів (рис. 32) за п'ять років зростає більше ніж

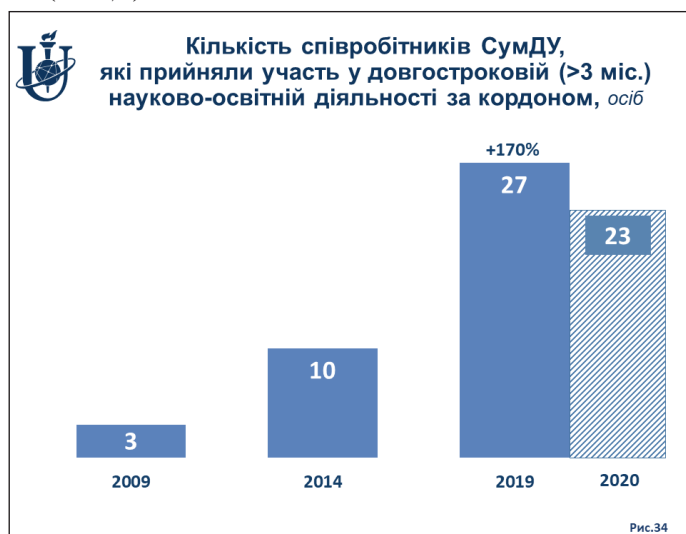
утричі; на 96 % підвищився показник індивідуальних грантів. Унаслідок пандемії у 2020 р. кількість індивідуальних грантів зменшилася. Водночас відбулося зростання на 37 % грантів, за якими грантоотримувачем є університет. Істотно (у 2,3 раза) збільшилася кількість наукових грантів, зокрема тих, що мають освітню складову. Серед отриманих грантів – 32 проекти за програмою ЄС Еразмус+, що визначило лідерські позиції СумДУ.

Відповідно до кількості грантів зростає і обсяг їх фінансування (рис. 33), що у 2019 р. становив 22,3 млн грн (12,1 млн грн – від індивідуальних, 10,2 млн грн – від загальноуніверситетських грантів). Обсяг фінансування загальноуніверситетських грантів у 2020 р. – 16,7 млн грн (+64 % до 2019 р.).

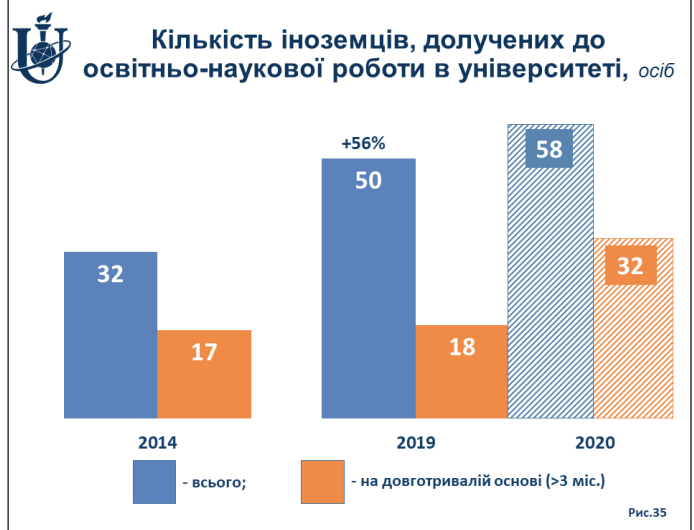

До грантової діяльності залучено 67 % кафедр університету.

- Кількість співробітників університету, на довгостроковій основі запрошених до викладацької та/або наукової роботи за кордоном, збільшилася у 2019 р. до 27 осіб (у 2,7 раза; рис. 34). Водночас кількість іноземців, залучених до науково-навчальної роботи безпосередньо в університеті (рис. 35), зросла за п'ять років до 50 (+56 %).

- Кількість студентів-учасників освітньо-наукової діяльності за кордоном, зокрема за механізмами академобільності, за п'ять років збільшилася вдвічі (рис. 36), а у 2020 р. – ще на 23 %.

- До 17 збільшилася кількість центрів на базі університету, заснованих іноземними партнерами та діяльність яких здійснюється за їх участі з реалізацією результатів на міжнародному рівні.

9. Якість навчальної діяльності, її організаційно-методичне забезпечення, упровадження нових освітніх технологій

- Серед ознак достатньо високої якості підготовки студентів є і лідерські позиції університету у всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт та олімпіадах, і входження до відповідних галузевих міжнародних рейтингів та топ-груп таких вітчизняних рейтингів, як рейтинг роботодавців за технічними та правничими спеціальностями від журналу «Деньги», за IT-спеціальностями – від Асоціації DOU; за результатами державного кваліфікаційного іспиту для студентів-медиків «Крок – 1» СумДУ за всіма його складовими має вищі за середні показники серед усіх медичних ЗВО України, а за окремими показниками є лідером.

- У звітному періоді реалізовані численні заходи щодо імплементації основних положень Закону «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 р.) і нових стандартів спеціальностей, зокрема на базі компетентнісного підходу визначена нова концепція навчальних планів, реалізації мовної підготовки, фізичного виховання тощо, значно зменшена кількість навчальних дисциплін у семестрі, забезпечено

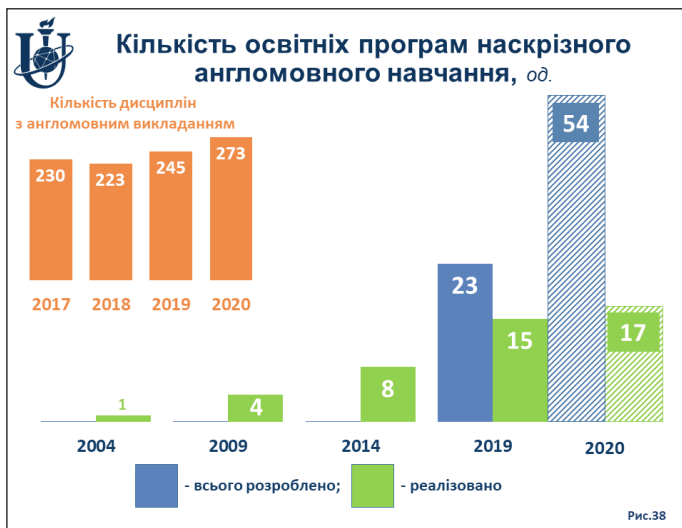
щонайменше 25 % дисциплін за вибором студента, тижневе аудиторне навантаження зменшено до 20–22 годин, а розрахункове навчальне навантаження викладача – до 590 годин на рік.

- За ініціативою ректорату вперше в Україні як пілотний проєкт створені й функціонують за кожною спеціальністю (групою споріднених спеціальностей) ради роботодавців, які є дорадчо-консультативними органами та реалізують узагальнену місію зовнішніх стейкхолдерів.

- Успішне проходження акредитаційних процедур за новими технологіями НАЗЯВО (водночас три програми акредитовані зі статусом «зразкова», що є одним із найвищих показників серед ЗВО України), тобто підтвердження відповідності сучасним вимогам змісту освітніх програм та їх реалізації, зокрема із залученням усіх складових загальноуніверситетської системи якості й системно-мотиваційного менеджменту.

- Реалізовані численні заходи щодо досягнення відповідності освітніх програм університету вимогам їх міжнародної акредитації. За спеціальністю фінанси, банківська справа та страхування шість навчальних дисциплін акредитовано міжнародною Асоціацією присяжних сертифікованих бухгалтерів (АССА).

- Кількість освітніх програм із наскрізним англomовним навчанням збільшено майже в сім разів (рис. 38), а також удвічі таких, що реалізовані; у викладанні 273 навчальних дисциплін задіяно 263 викладачі (31 % від загального складу НПП).

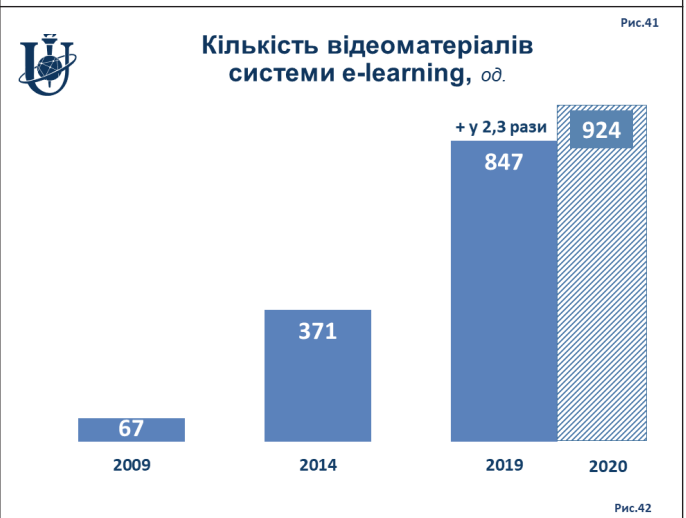

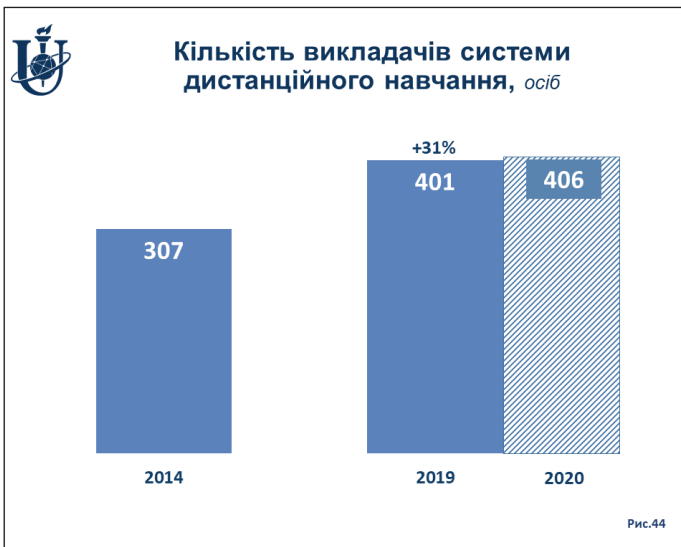
- Набула подальшого розвитку система дистанційного навчання. Зокрема, кількість спеціальностей за дистанційною формою збільшилася на третину (рис. 39), значно зросла кількість дистанційних реалізовуваних навчальних курсів (рис. 40), віртуальних тренажерів (рис. 41), навчальних відеоматеріалів системи e-learning (рис. 42). Кількість тестових завдань становить 180,8 тис. од. (рис. 43).

Уперше були розробленими англomовні дистанційні курси за спеціальностями комп'ютерні науки, менеджмент, право.

Кількість викладачів, залучених до розроблення й супроводження дистанційних курсів, збільшилася до більше ніж 400 (рис. 44).

- У 2016 році вперше в Україні було створено платформу «Екзаменаріум», на якій, зокрема, розміщені

відкриті онлайн-курси з можливістю зарахування результатів навчання за ними після вступу до університету.

- Як реалізацію технологій «інформаційної», «електронної» педагогіки було започатковано розроблення й упровадження технологій змішаного навчання. На власно розробленій платформі «МІХ» зареєстровано понад 1300 дисциплін (2019 р. – 360) із 1688, що викладалися у 2020 р., понад 900 викладачів (2019 р. – 430) і більше ніж 10 тис. осіб, які навчаються (2019 р. – 8,0 тис.).

- Також набули поширення технології навчання із застосуванням 3D-моделювання, віртуальної й доповненої реальності, презентовані на відповідній виставці-конкурсі в Лондоні, що називають «освітнім Оскаром». СумДУ відзначено в категорії 15 % фіналістів серед близько 1500 проєктів із 84 країн світу.

- Започатковані та щорічно проводяться конкурси серед науково-педагогічних працівників, зокрема «Інновації ІКТ для сучасної освіти» (номінації: мобільні пристрої в навчальному процесі; доступ до віддаленого обладнання та віртуальних лабораторій; упровадження технологій штучного інтелекту в навчальний процес; розроблення навчальних ресурсів за технологіями віртуальної й доповненої реальності) та «Педагогічні інновації СумДУ» (номінації: контактне навчання; самостійна робота студентів; практико-орієнтоване навчання; наукова діяльність студентів; профорієнтаційна робота; освіта впродовж життя, післядипломна освіта й підвищення кваліфікації).

10. Інформаційне забезпечення діяльності

- Загальний фонд бібліотеки за кількістю найменувань збільшився за п'ятиріччя на 32 % (рис. 45; станом на 31.12.2020 р. – 422 тис. найменувань). Водночас пріоритетно зі зростанням на 87 % поповнився фонд повнотекстових електронних видань із їх загальною кількістю у 2020 р. 165 тис. од.

- Кількість віддалених користувачів фонду зі 173 країн (рис. 46) становить близько 3,5 млн осіб.

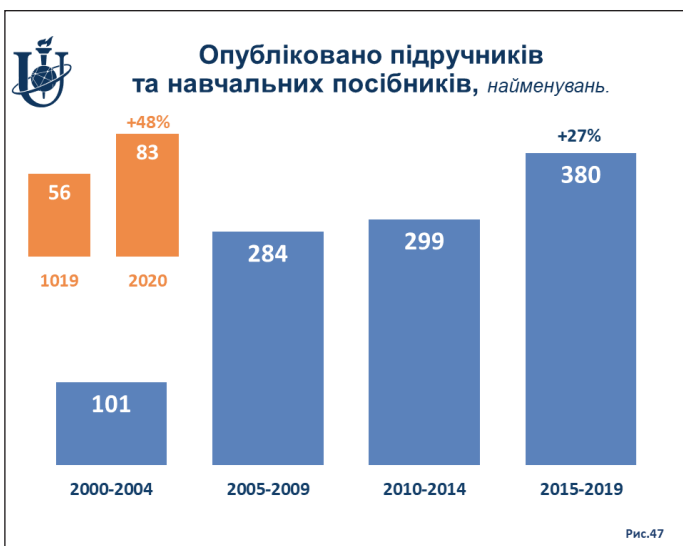

- За п'ятирічний період видано на 27 % більше підручників і навчальних посібників, а у 2020 р. порівняно з 2019 р. – на 48 % (рис. 47).

- За рейтингом **Webometrics Transparent Ranking Repositories** інституційний репозитарій університету на першому місці серед університетів України та входить до ТОП-100 найбільших репозитаріїв світу.

- У 2019 р. бібліотекою університету повторено успіх 2009 року одержанням титулу «Бібліотека року» в номінації «Великі бібліотеки».

- У звітному періоді набула подальшого розвитку інтегрована інформаційна система університету: «хмарні рішення», мобільні додатки, конструктор контенту, обчислюваний кластер, дистанційний доступ до віртуальних лабораторій і симуляторів провідних університетів світу тощо. Масштабно (більше ніж 13 тис. користувачів) упроваджено електронний особистий кабінет співробітника й сту-

дента, що має функцію єдиної точки доступу до будь-яких сервісів та інформаційних ресурсів університету.

- Лідерські позиції СумДУ в галузі інформаційного менеджменту підтвержені Державною премією України в галузі освіти (2017 р.).

11. Позанавчальна діяльність

Позанавчальна діяльність у звітному періоді була спрямованою на формування в студентів загальнолюдських цінностей і розвиток відповідних загальних компетенцій. Її реалізовували в тісній співпраці зі студентським самоврядуванням.

- Затверджено Положення про систему рейтингового оцінювання зайнятості студентів у позанавчальний час, що визначає як рівень досягнення студентів групи, факультету (інституту), університету загалом, так і показник охоплення студентів позанавчальною роботою, що збільшився з 62 % у 2014 р. до 73,5 % у 2019 р. (40,8 % у 2020 р.).

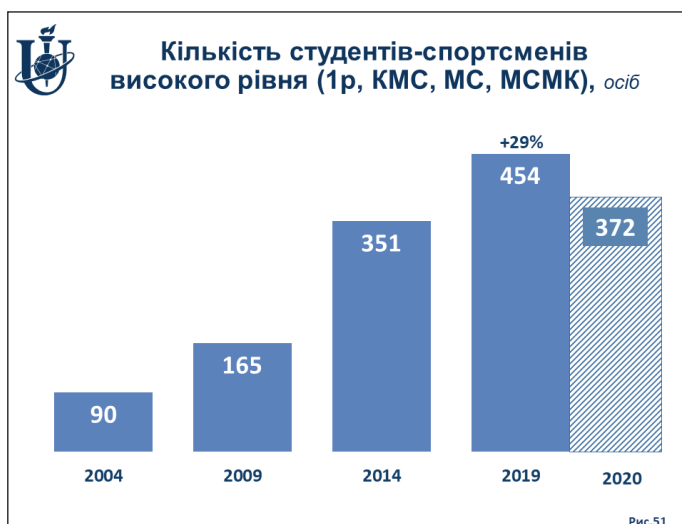
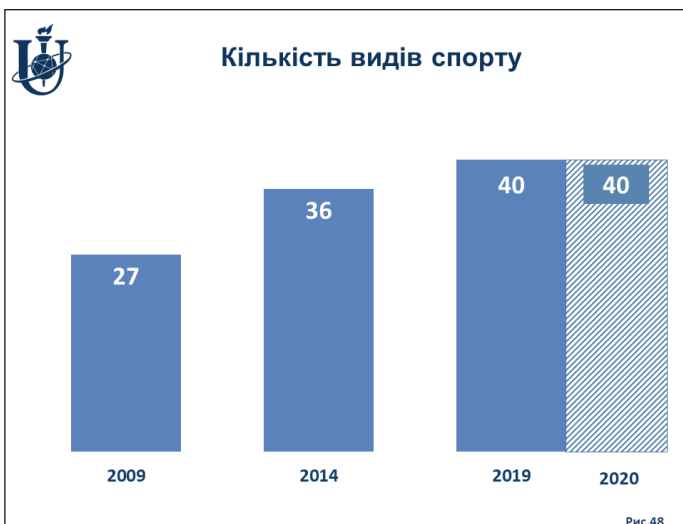
- Створено Центр військово-патріотичного виховання студентської та шкільної молоді.

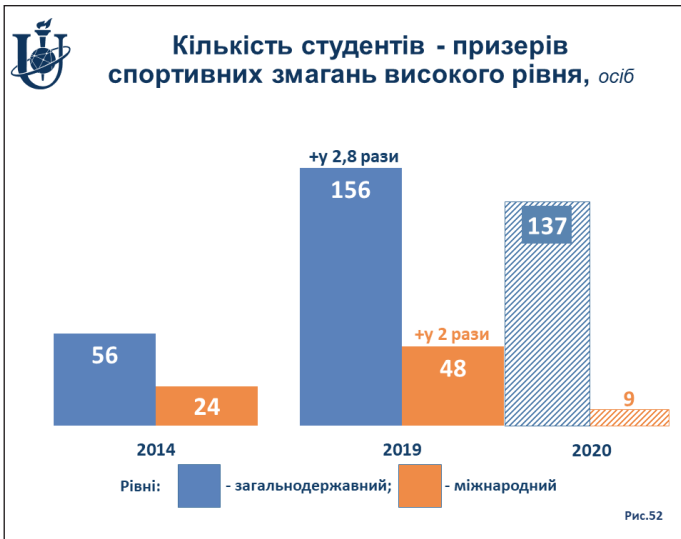
- У 2019 р. порівняно з 2014 р. кількість видів спорту, що культивуються в університеті, зростає до 40 (рис. 48), а спортивних секцій, гуртків художньої самодіяльності та інших форм клубної роботи – до 128 (+13 %, рис. 49). Водночас кількість задіяних у них студентів (рис. 50) збільшилася на 20 % до 2457 осіб),

школярів – на 12 % (250 осіб), студентів-спортсменів високого рівня (1-й розряд, КМС, МС, МСМК) – майже на 30 % (рис. 51), студентів-призерів спортивних змагань загальнодержавного рівня – у 2,8 раза (рис. 52), міжнародного – удвічі. Проте у 2020 р. зазначені показники тимчасово зменшилися.

Університет не поступається першим місцем у міській та обласній спартакіадах, є переможцем зимової універсіади серед ЗВО України, у літній універсіади України перебуває на четвертій позиції після трьох провідних університетів фізичної культури та спорту, посідає перше

місце в групі «великих вишив». Студенти університету вибороли п'ять ліцензій на участь у літніх Олімпійських іграх у Токіо.

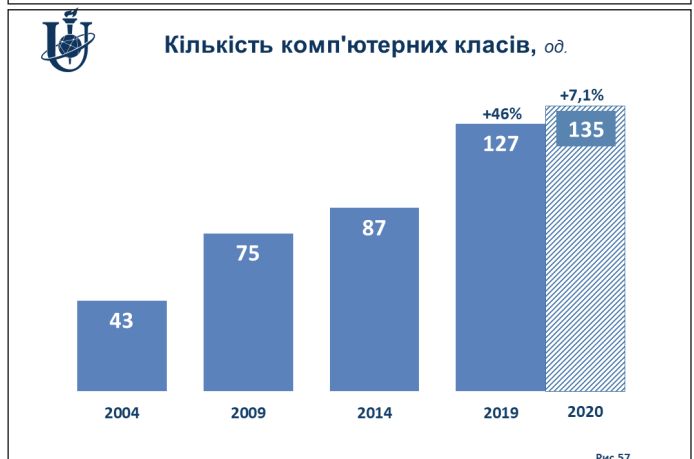
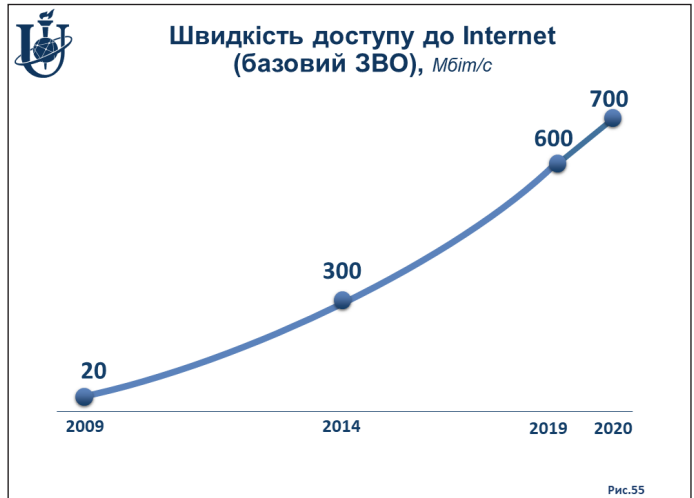
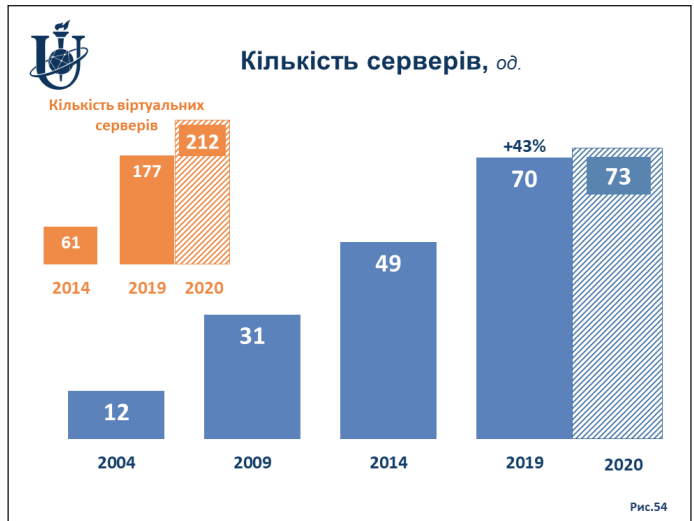
- У звітному періоді створені Центр спортивної медицини, центри пляжного волейболу, єдиноборств та інші. Рішенням Кабінету Міністрів України на базі університету відкрито Державний Східний центр Олімпійської підготовки з легкої атлетики.

- Набула розвитку діяльність Культурно-мистецького центру університету. Із 2014 р. по 2019 р. у 6,7 раза (до 309) зросла кількість лауреатів мистецьких конкурсів (рис. 53), зокрема в п'ять разів (до 76) міжнародного рівня (2020 р. – 124 та 22 відповідно). Шість колективів мають підтвердження звання «Народний аматорський» і ще один колектив пройшов усі етапи для його одержання. Відбувся повномасштабний вихід школи студії КВК на всеукраїнський телевізійний рівень; серед здобутків – перемога в зимовому кубку «Ліги сміху».

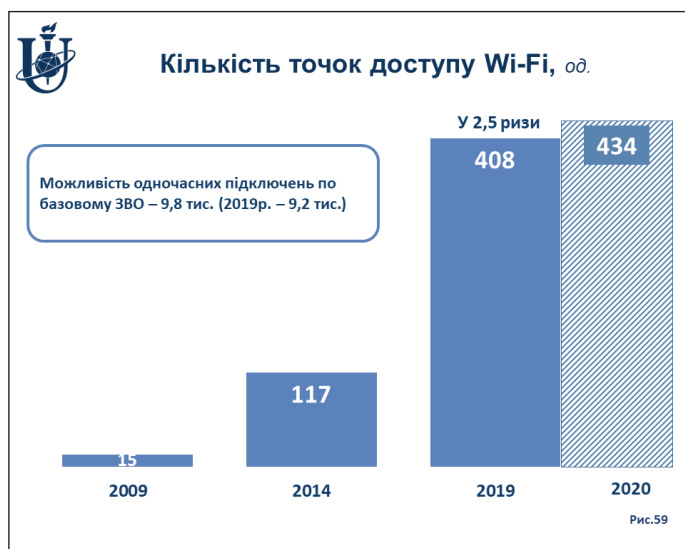
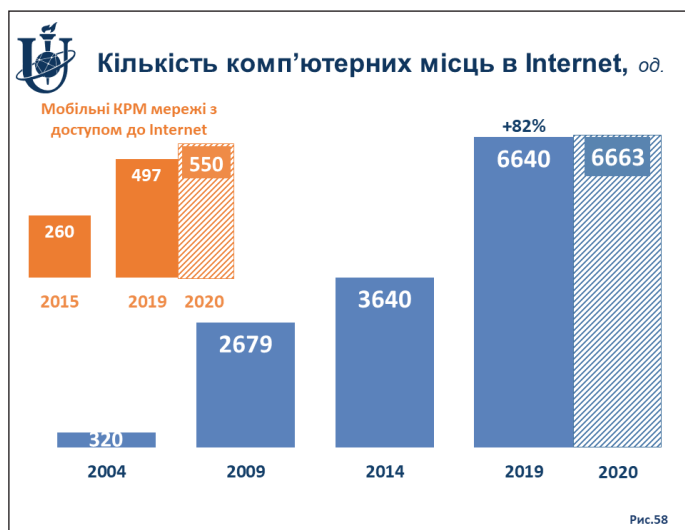

12. Інноваційно-технологічне забезпечення

- У звітному періоді значно розвинулася інфраструктурна підтримка телекомунікаційних технологій. Зокрема, кількість серверів зросла більше ніж на 43 % (рис. 54); швидкість доступу до Інтернету підвищилася більше ніж удвічі (рис. 55); кількість комп'ютерів – близько 4,9 тис. од. (рис. 56); комп'ютерних класів – 136 од. (рис. 57); комп'ютерних місць в мережі Інтернет – 6663

(рис. 58); точок доступу до Wi-Fi – 434 (рис. 59); кількість мультимедійних аудиторій – 271 (рис. 60).

• У 2019 році відкриті перша в Україні науково-навчальна лабораторія доповненої та віртуальної реальності, нові онлайн- та веб-студія.

• Створені центри колективного користування обладнанням медичного й матеріалознавчого спрямування, Центр дуальної освіти у машинобудівному коледжі, придбано високотехнологічне обладнання для університетської

клініки, кафедри військової підготовки, інших підрозділів науково-навчального спрямування та господарського забезпечення.

13. Розвиток інфраструктури університету

• Значущим кроком в історії СумДУ, зокрема в контексті інфраструктурного забезпечення, стало приєднання Української академії банківської справи (УАБС). Для ефективного використання матеріальної бази були реалізовані численні заходи, зокрема:

– навчальний процес інституту права передислоковано в навчальні корпуси № 1 і № 3;

– у чотириповерховому корпусі декілька років непрацюючої медсанчастини академії створено одну з найкращих в Україні, зокрема за своїм оснащенням, університетську клініку, Центр спортивної медицини й розміщена кафедра фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини; історична будівля санаторіо-профілакторію з огляду на його реорганізацію в університетську клініку була переданою Медичному інституту;

– навчальний процес за спеціальністю «Спорт» передислоковано до легкоатлетичного манежу, в якому проведено капітальний ремонт покриття бігових доріжок, реконструкцію певних приміщень, що дало можливість збільшити кількість видів спорту в манежі до 13 з його реорганізацією в Палац студентського спорту СумДУ;

– чимало можливостей відкрило й надання будівлі бібліотеки академії статусу Конгрес-центру СумДУ; водночас було здійснено капітальний ремонт покрівлі та облаштовано гідроізоляцію цоколю;

– приміщення кафе «Спортлайн», що певний час перебувало в режимі консервації, перетворено на постійний студентський клуб-кафе;

– способом об'єднання поліграфічних можливостей академії та університету набуло розвитку видавництво СумДУ, переміщене в господарський корпус академії;

– реконструкція певних приміщень гуртожитку-готелю, удосконалення системи менеджменту забезпечили подолання режиму збитковості його діяльності (за винятком 2020 р.);

– об'єднання гуртожитків у єдине студмістечко значно розширило його можливості;

– уже у 2020 р. проведено реконструкцію певних приміщень корпусу № 3, створена спеціалізована зала боротьби.

• У 2019 році завершено будівництво другої черги корпусу «Н», у якому створено єдиний такий в Україні комплекс пляжного волейболу й істотно (два поверхи) поширена матеріальна база кафедри комп'ютерних наук.

• Вхідження до складу університету Науково-дослідного інституту мінеральних добрив та пігментів (чотири- та двоповерхових корпусів із виробничою базою), у якому проведені ремонтні роботи для розміщення, зокрема навчально-наукової бази спеціальності «Хімія», дало додаткові інфраструктурні можливості для розвитку наукової діяльності університету;

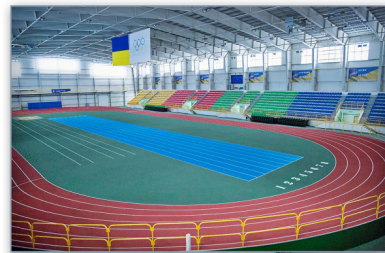
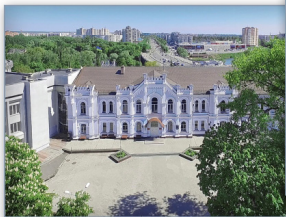
• У звітному періоді в СОЦ «Універ» уведено в дію їдальню в «зимовому» форматі, а також ще один спаль-

2016 р.-
університетська
клініка

2019 р.- VR, WEB
та on-line студії

2016 р.- навчальні
корпуси
№№1, 2, 3

2016 р.- палац
студентського
спорту

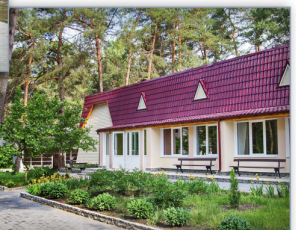
КАМПУС МЕДИЧНОГО ІНСТИТУТУ (2012 р.):
адмінкорпус, стоматкорпус (2015 р.),
культова споруда, проєкт нового
навчального корпусу, що будується
(розпочато у 2019 р.)

2016 р.- студентський
клуб-кафе

2012 р. - спортивно-
оздоровчий
центр «Універ»

2016 р.- Конгрес-центр

ний корпус (2020 р.), замощено територію, реконструйовано певні корпуси.

- Виконано великий обсяг робіт за програмою забезпечення умов для навчання й побуту осіб з особливими потребами (пандуси, спеціальні підйомники, спеціальні санвузли тощо).

- Здійснено комплекс заходів з облаштування та забезпечення функціонування систем протипожежної сигналізації й захисту.

- Щорічно виконуються істотні обсяги поточних та капітальних ремонтів як у базовому ЗВО, зокрема на клінічних кафедрах, так і в позабазових структурних підрозділах. Близька до завершення реконструкція корпусу № 2, здебільшого завершена в корпусі № 3, а також ведеться будівництво нового навчального корпусу Медичного інституту.

- Завершується підготовчий етап робіт у рамках масштабного проєкту «Енергоефективний СумДУ» з фінансуванням переважно коштами (близько 11 млн євро) Європейського інвестиційного банку та Північної екологічної фінансової корпорації й, у частині сплати ПДВ, спецкоштами університету; відповідна угода укладена урядом України в Брюсселі у 2017 році, ратифікована Верховною Радою України, підписана Президентом України як закон.

14. Вирішення питань соціально орієнтованої спрямованості

Соціальна політика ректорату була спрямованою як безпосередньо на системний захист співробітників та осіб, які навчаються, створення відповідної атмосфери взаємовідносин у колективі, так і на поширення загальносуспільної спрямованості діяльності університету.

- Успішність реалізації соціальної складової місії СумДУ підтверджена насамперед визначенням його рейтингом **University Impact Ranking від Times Higher Education** серед ТОП-300 університетів світу за рівнем суспільно-економічного впливу.

- Забезпечено своєчасну й повну, зокрема з урахуванням нормативного підвищення, виплату стипендій, заробітної плати, відпускних, оздоровчих, преміальних, а також максимально встановлених державою нормативних виплат, надбавок за ступені та звання, клінічних доплат, фінансування соціального супроводу студентів пільгових категорій.

- На системному рівні зі щорічним підвищенням обсягів фінансування продовжено:

- відрахування коштів розміром, не меншим за 0,3 % від фонду оплати праці, для використання їх профспілковою організацією університету на фінансування оздоровлення, культурно-масової й спортивної роботи;
- надання матеріальної допомоги на оздоровлення всім працівникам непедагогічних категорій, що надається влітку одночасно з установленою законодавством України аналогічною допомогою для науково-педагогічного та педагогічного складу;
- широкомасштабне надання матеріальної допомоги як із загальноуніверситетських, так і з коштів субрахунків структурних підрозділів;
- зменшення за встановленими нормативами вартості повноплатного навчання для співробітників та їх дітей;

- виплату премій співробітникам університету до професійних, новорічних, травневих свят, 8 березня, ювілейних дат;

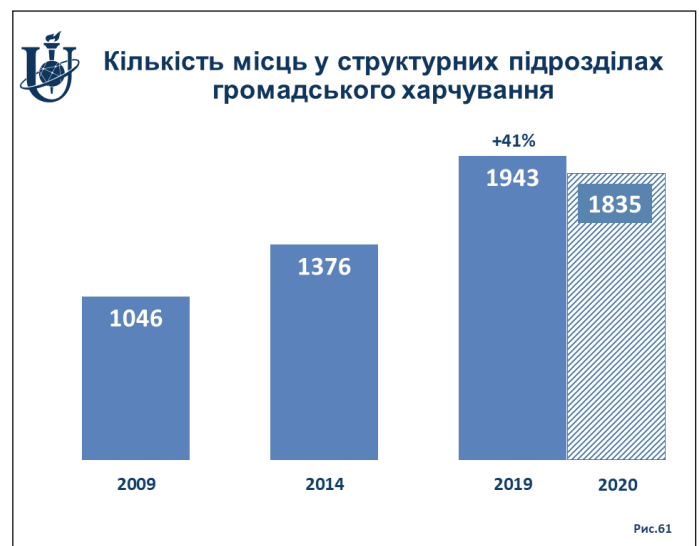
- надання фінансової підтримки докторантам, аспірантам і здобувачам в організаційно-технічному забезпеченні підготовки до захисту дисертацій;

- фінансування витрат на охорону праці та інші соціальні статті колективного договору; компенсаційні заходи, пов'язані з виконанням роботи в умовах підвищеного ризику для здоров'я, визначаються розрахунково за алгоритмом, передбаченим відповідним Положенням.

- Значно збільшені можливості студмістечка для забезпечення осіб, які навчаються, місцями в гуртожитках, що реалізовано як завдяки об'єднанню у 2016 р. відповідної матеріальної бази УАБС та університету, так і додатковому вивільненню 83 кімнат від проживання інших категорій мешканців (2004–2009 рр. – близько 200 кімнат; 2010–2014 рр. – 178 кімнат).

У 2020 році на утримання студмістечка додатково спрямовано 11,6 млн грн із коштів спецфонду університету.

- Кількість посадових місць у їдальнях і кафетеріях збільшена до 1943 (+43 %, рис. 61);

Із 2015 до 2019 р. більше ніж у 2,5 раза (до 11,3 млн грн) зріс товарообіг комплексу громадського харчування (2020 р. – 5,5 млн грн); питома вага власної продукції перевищила 70 %, відкрито буфет у стоматологічному корпусі, гаряче харчування в кафетерії корпусу «Н», започатковано виготовлення напівфабрикатів і кінцевої продукції на замовлення співробітників та осіб, які навчаються. Соціальна дотація, спрямована на стримання зростання цін унаслідок підвищення тарифів та цін на продукти харчування, у 2020 році становила 3,2 млн грн.

- Істотно розширений спектр послуг медичної спрямованості. Створена у звітному періоді університетська клініка має сучасне діагностичне, лікувальне, фізіотерапевтичне обладнання, надаючи, передусім співробітникам та особам, які навчаються (за зменшеною вартістю), такі медичні послуги: консультативну роботу й діагностичні послуги (ультразвукову, функціональну та лабораторну діагностику, комп'ютерну томографію); фізіотерапевтичні процедури й масаж; стоматологічні послуги; гідрокінезотерапію для різних нозологій та аквапрограми з оздоров-

лення в спеціалізованому басейні; фітотерапію, вертебрологію, інгаляторій, медичну й фізичну реабілітацію; амбулаторну хірургію та лікування в умовах денного стаціонару.

- Значно (до чотирьох змін), зокрема тематичних, поширена діяльність Дитячого оздоровчого центру на базі СОЦ «Універ», його соціальна спрямованість. Водночас працівникам компенсується частина витрат на придбання путівок на власне оздоровлення й відпочинок їх дітей та внуків, а також путівок для дітей і внуків до Дитячого оздоровчого закладу «Універ».

- Фінансовою дотацією забезпечено й надання послуг співробітникам та особам, які навчаються, щодо користування басейнами, лижною й водно-весловою базами, іншими спортивними об'єктами.

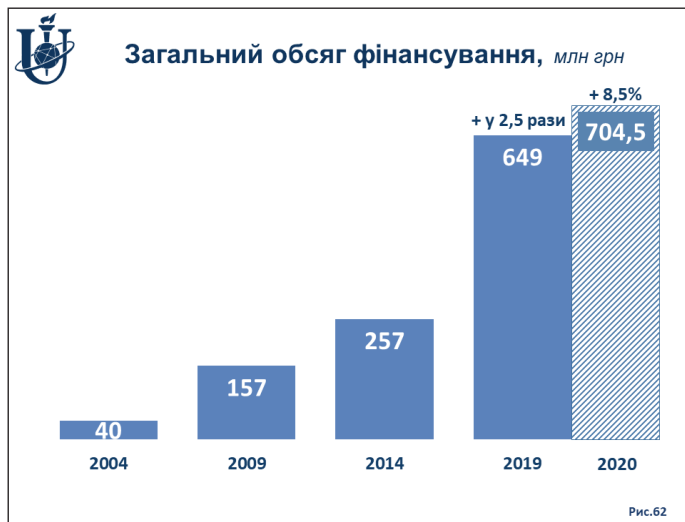
- У встановленому порядку здійснювався соціальний супровід студентів уразливих категорій, плідно працював волонтерський загін, у складі якого близько 200 студентів (2020 р. – 100 осіб), зокрема з іноземного контингенту. Університет надавав шефську допомогу Сумському обласному центру соціальної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю, якими також опікуються студенти-волонтери.

- Для утвердження гуманітарних принципів діяльності університету й надання спеціалізованої психологічної, психологічно-терапевтичної допомоги учасникам бойових дій, членам їх родин та іншим представникам уразливих категорій населення щодо їх реабілітації й соціальної адаптації створено Центр соціальної підтримки та адаптації.

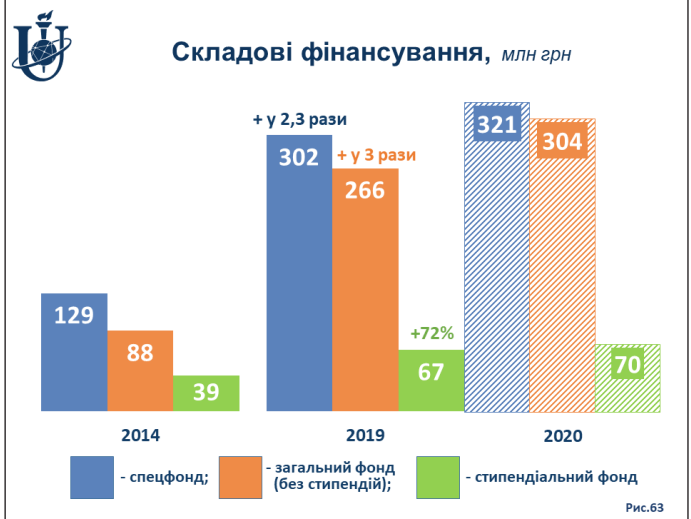
15. Фінансове-забезпечення діяльності

У періоді 2015–2019 рр. та у 2020 р. було забезпечено як фінансову стабільність університету, так і фінансову підтримку програм його розвитку.

- Загальний річний обсяг фінансування комплексу університету порівняно із 2014 р. збільшився у 2,5 раза (рис. 62) та становив близько 650 млн грн, а у 2020 р. – 704,5 млн грн. Перевищення надходження коштів спец-

іального фонду порівняно з надходженнями загального фонду державного бюджету – близько 14 % із загальним зростанням обох складових у 2,3 раза й утричі (рис. 63) відповідно. Водночас у 2020 р. зазначене перевищення становило близько 1 % через застосування формульного підходу для розподілу коштів державного бюджету між

ЗВО України, за яким університет додатково отримав 33,6 млн грн із загального фонду держбюджету.

- Уперше були реалізованими механізми субвенцій місцевого та обласного бюджетів для забезпечення виконання університетом відповідних програм і заходів. Надходження коштів за навчання іноземних громадян у періоді 2014–2019 рр. зросло в 3,8 раза (рис. 64), а у 2020 р. – ще на 9,7 % (до 151,4 млн грн), у результаті надання

численних додаткових платних послуг – майже вдвічі (рис. 65) зі зменшенням у 2020 р. до 46,7 млн грн. Забезпечена диверсифікація джерел, багатоканальність

надходження коштів (рис. 66). За загального зменшення у 2020 р. внаслідок пандемії коштів на категорію «інші надходження» варто зазначити вагоме зростання надход-

жень від надання додаткових освітніх послуг із застосуванням онлайн-технологій Центром післядипломної та професійної освіти, Центром розвитку кадрового потенціалу університету й факультетом післядипломної медичної освіти.

* Фінансово забезпечено нормативне підвищення оплати праці. На систему матеріального стимулювання за результатами роботи, зокрема щомісячне преміювання без урахування компенсаційних витрат до мінімальної заробітної плати, у 2020 р. спрямовано більше ніж 65 млн грн (близько 11 % обсягу фінансування базового ЗВО), а на фінансове забезпечення соціальної підтримки діяльності (без урахування дотації студмістечку та державної допомоги вразливим категоріям) – близько 20 млн грн.

• Повністю виконані зобов'язання щодо фінансування діяльності органів студентського самоврядування, профспілкової організації, наукового товариства студентів (слухачів), аспірантів, докторантів та молодих учених.

• Системні підходи у фінансово-господарській діяльності реалізувалися через розроблення численних нових механізмів, госпрозрахункових відносин, заохочення структурних підрозділів до діяльності, спрямованої на збільшення надходжень і раціональне використання фінансових та матеріальних ресурсів. Надходження на субра-

хунки структурних підрозділів збільшилися більше ніж у 2,5 раза (рис. 67).

• Запроваджені процедури закупівель матеріальних ресурсів і послуг за тендерними процедурами й електронними технологіями, що забезпечило щорічну економію коштів до 10 млн грн.

• У звітному періоді численні перевірки контролюючими органами фінансово-господарської та інших сфер діяльності грубих порушень не виявили.

• Механізми фінансово-господарської діяльності, задіяні як відповіді на виклики пандемії, дозволили забезпечити загалом успішну діяльність університету у 2020 р. та стартові умови 2021 року. Водночас очікування 2021 року (потреба в додатковому обсязі спецкоштів на збільшення мінімальної заробітної плати на 20 % становить 22,5 млн грн, а перевищення надходжень 2020 р. порівняно з 2019 р. – 9,6 млн грн) зумовлюють необхідність продовження політики фінансово-господарської діяльності в умовах надзвичайних обставин.

Зазначене у звіті є результатом колективних зусиль співробітників усіх посадових рівнів, студентського активу, а також здорового психологічного клімату, стійких демократичних традицій, високого рівня університету загалом. Програма претендента на посаду ректора СумДУ, оприлюднена проф. Васильєвим А. В. під час передвиборчої кампанії 2015 року, з більшості позицій виконана.

У звітному періоді закладені передумови для продовження політики, яка виправдала себе, але ще далеко не вичерпана, – політики розвитку та успішності СумДУ як високорейтингового європейського інноваційного ЗВО, що сповідує ідеологію університету дослідницького типу, головним пріоритетом якого є якість в усіх її складових.

Водночас ситуація, спричинена коронавірусом SARS-COV-2, установлений в Україні режим карантину не могли не сповільнити за окремими показниками темпи розвитку університету у 2020 році. Але і в цьому періоді СумДУ продемонстрував свою «життєздатність», уміння ефективно працювати в будь-яких умовах за формулою «незважаючи ні на що...». Упродовж карантину навчальний процес було повністю переведено в режим цифрової педагогіки, викладачами було розроблено, освоєно, упроваджено багато нових форм і методів дистанційних технологій, була підвищеною активність у науковій та міжнародній діяльності, за більшістю напрямів діяльності університет не лише не згорнув «обертів», а й набув ще більш інноваційного обличчя.

Розвиток університету триває.

Висловлюю особисту щирю подяку за творчу співпрацю всім колегам професорсько-викладацького складу, співробітникам усіх категорій, профспілковому та студентському активу, членам ректорату, усім тим, хто творчим підходом, ініціативною наполегливою працею забезпечує сучасне обличчя СумДУ, його всебічний розвиток, успішність заради успішності його випускника.

Із повагою

Анатолій ВАСИЛЬЄВ